

A aukera

Ikasleek baimena duzue hiztegia erabiltzeko, baita gramatika eranskina ere.

1. eta 2. galderak: aukera bereko biak egin behar dira. Aukeran daukazazu erantzuteko A aukerakoak edo B aukerakoak.
3. galdera: aukeran duzu A aukerakoa edo B aukerakoa.
4. galdera: nahi dituzun bi gaiak garatu, berdin da A aukerakoak badira edo B aukerakoak. Aukera berekoak izan daitezke biak, edo gai bat A aukerakoa eta B aukerakoa bestea.
Gaiak aukera berekoak izan daitezke, edo gai bat A aukerakoa eta bestea B aukerakoa.

Pompeio kanpatzeko beharra du. Eta Zesarrek, bere aldetik, eskualde haietako gari eskasiaz arduraturik, garia konfiskatu du.

Pompeius¹ interclusus² edito³ loco, qui appellatur Petra⁴, castra communit. Eo⁵ partem navium longarum⁶ convenire⁷ iubet. Caesar, de Italicis com meatibus⁸ desperans⁹, in Epirum¹⁰ legatos misit. Cum hae regiones remotae¹¹ essent, locis certis¹² horrea constituit¹³ et iussit ut frumenta¹⁴ conquirentur¹⁵. Id perexiguum¹⁶ erat ipsius agri natura. Julio Zesar, BC- III -42

¹ Pompeius, -i = Pompeio.

² interclusus - intercludo 3 aditzaren partizipio burutua da = inguratu.

³ editus, -a, -um = goratua.

⁴ Petra, -ae = Petra (toki bat da).

⁵ eo = han (adberbioa da).

⁶ navis longa, navis longae = gerra itsasontzi.

⁷ convenio, -is, -ire, conveni, conventum = bildu.

⁸ com meatus, -us = hornidura.

⁹ desperans despero 1 aditzaren orainaldiko partizipioa da = mesfidatu, uste onik ez izan.

¹⁰ Epirus, -i = Epiro (Greziako eskualde bat da).

¹¹ remotus, -a, -um = urrundua.

¹² certus, -a, -um = segurua.

¹³ constituo, -is, -ere, constitui, constitutum = jarri, instalatu.

¹⁴ frumentum, -i = gari.

¹⁵ conquire, -is, -ere, conquisivi, conquisitum = konfiskatu.

¹⁶ perexiguus, -a, -um = oso eskas.

1- Itzul ezazu latinezko testua (5 puntu).

2- Egin analisi morfologikoa eta sintaktikoa, **CUM** hitzetik hasi, eta testua **BUKATU ARTE**. (2 puntu).

3- Esan zer bilakaera izan duten latinezko hitz hauek, gaztelaniaren hitz bihurtu arte, eta esan zein den bakoitzari dagokion erregela fonetikoa: (1 puntu).

LATINA	GAZTELANIA	ERREGELA FONETIKOA
1- RIVUM	a-	A- Bokalen arteko herskari ahostuna ahostuntzen da.
2- PANNUM	b-	B- Bokalen arteko herskari ahoskabea desagertzen da.
3- CATENAM	c-	C- Monoptongazioa dago.
4- PAENINSULAM	d-	D- Kontsonante taldea palatalizatzen da.

4- Literatura. Garatu bi gai hauek: (2 puntu, puntu bat gai bakoitzeko)

4-1- Virgilio. Eneida.

4-2- Ovidio. Metamorfosiak.

B aukera

Samniten aurkako gerran daudela, ez borrokatzeko agindu du Papirio diktadoreak bera Erroman dagoen bitartean. Baina Fabio Maximo bere bigarrenak ez du agindu hori bete, eta samnitak garaitu ditu. Soldaduek eta herriak Fabio Maximo desobeditzailea zigorretik salbatu dute.

Papirius¹ dictator ad bellum profectus est². Qui cum Romam rediret³, Fabio Maximo⁴, quem apud exercitum reliquit⁵, praecepit⁶, ne in absentia pugnaret. Ille, occasione reperta⁷, felicissime dimicavit et Samnitas⁸ delevit. A dictatore capitis⁹ damnatus¹⁰, tanto¹¹ favore militum et populi liberatus est, ut paene ipse Papirius¹² interficeretur.

Eutropio, *Breviarium II,8*

¹ Papirius, -i = Papirio.

² proficiscor 3, profectus sum (dep.) = joan.

³ redeo, -is, -ire, redii, reditum = itzuli.

⁴ Fabius Maximus, Fabii Maximi = Fabio Maximo.

⁵ relinquo, -is, -ere, reliqui, relictum = utzi.

⁶ praecipio, -is, -ere, praecepi, praeceptum = agindu.

⁷ reperta reperio 4 aditzaren partizipio pasiboa da = aurkitu.

⁸ Samnitae, -arum = samnitak (Italiako antzinako herri bat izan zen).

⁹ capitis = honela itzuli: "heriotza zigorrera".

¹⁰ damnatus damno 1 aditzaren partizipio pasiboa da = kondenatu.

¹¹ tantus, -a, -um = hain handi (ondoriozkoa da).

¹² Ikusi 1. oharra.

1- Itzul ezazu latinezko testua (5 puntu).

2- Egin analisi morfologikoa eta sintaktikoa **QUI** hitzetik hasi, eta **PUGNARET** dioeneraino (2 puntu).

3- Txertatu esaldi bakoitzean behar den latinismoa: (1 puntu)

QUORUM - MANU MILITARI - MOTU PROPRIO - VIS COMICA - MUTATIS MUTANDIS -

a) Mendien komunitatea ez zen batzarra egitera iritsi, ez baitzuen ____ nahikoa bildu.

b) Psikiatra eta psikologo garenok badakigu alkoholikoek ukatu egiten dutela mendekotasuna dutenik, edota garrantzia kentzen diotela. Eta ____ gauza bera egiten dute laneko mendekotasuna dutenek.

c) Unamuno erregimenaren etsaia zen, eta erregimenak ____ urrutiko leku batean konfinatu zuen, isilik edukitzeko.

d) Inputatuak ____ aitortu zuen, inolako presiorik gabe.

4- Literatura. Garatu bi gai hauek: (2 puntu, puntu bat gai bakoitzeko)

4-1- Komedia latinoaren ezaugarriak.

4-2- Plauto.